

Detoxifikace

Detoxifikace je **proces zvládnání odvykacího stavu**, který probíhá buď během **hospitalizace** pacienta, nebo **ambulantní formou** (pravidelná denní docházka pacienta do ambulance podle dohodnutého plánu). Přítomnost detoxifikace je jedním ze základních znaků při vysazení návykové látky. Tyto znaky rozdělujeme na **tělesné a duševní**. U různých návykových látek se detoxifikace projevuje různě závažně, někdy může jít až o **život ohrožující stav**. Zvládnutím odvykacího stavu myslíme především **akutní fázi**. Tu poznáme podle nejnápadnějších znaků. Během dalších týdnů či měsíců již můžeme zaznamenat chronické znaky. Ty však většinou speciální léčbu nevyžadují. Mezi chronické znaky řadíme například úzkost, nespavost, nechutenství atd.

Přístupy používané při detoxifikaci

V různých zdravotnických zařízeních se uspořádání odvykacích programů může lišit. Vždy však uplatňujeme kombinaci tří přístupů - zdravotnického, psychoterapeutického a přístupu sociální práce.

Zdravotnický přístup

Zdravotnickým přístupem rozumíme např. ošetrovatelskou péči, farmakoterapii, laboratorní vyšetření apod. Zaměřuje se především na provedení **základního vyšetření pacienta a zmírnění jeho odvykací znaků a příznaků**. Zdravotnický přístup se dále snaží zabránit rozvoji komplikací při detoxifikaci a zahajuje terapie při léčbě ostatních zdravotních problémů.

Psychoterapeutický přístup

Psychoterapeutický přístup se orientuje především na **vztah mezi pacientem a terapeutem**. Rovněž se zaměřuje na **podporu motivace** k pokračování terapeutického programu i po odeznění nejtěžších odvykacích stavů.

Sociální práce

Postupy sociální práce řeší zejména nejnaléhavější **sociální potíže** v důsledku destabilizace situace pacienta. Dále dojednává pokračující léčebnou péči po detoxifikaci.

Metody detoxifikace

Smyslem detoxifikace je učinit odvykací stav lépe zvládnutelný, nikoliv nutně potlačit všechny jeho příznaky. Existuje mnoho způsobů a schémat detoxifikace. Mohou být dlouhodobé (vícetýdenní), střednědobé, nebo ultrakrátké (kombinovaná detoxifikace). Mezi nejvyužívanější metody patří např. **detoxifikace metadonem, clonidinem, bufrenorfinem, symptomatické detoxifikace, nebo detoxifikace bez medikace**.

Příznaky detoxifikace u návykových látek

Alkohol

Odvykací stav po odnětí alkoholu může být velmi vážný a život ohrožující. Dostavuje se již po několika hodinách absence alkoholu, vrcholí druhým dnem a odeznívá v následujících pěti dnech. U **3-5% pacientů** se rozvinou křeče nebo delirium.

Příznaky detoxifikace: třes jazyka, očních víček nebo rukou, pocení, nespavost, bolesti hlavy, nauzea či zvracení, tachykardie nebo hypertenze, neklid, malátnost, slabost, zrakové, sluchové, nebo hmatové halucinace a iluze, grand mal křeče

Opiáty a opioidy

Odvykací stav po odnětí opiátů a opioidů vypadá mnohdy dramaticky. Pacient má silnou touhu po droze, znaky a příznaky často přehrává, ve snaze získat silnější dávky léčiv. Odvykací stav by ale v zásadě neměl představovat ohrožení života.

Příznaky detoxifikace: neodolatelná touha po droze, sekrece z nosu, kýčání, slzení, bolesti svalů nebo křeče, nauzea nebo zvracení, průjem, rozšíření zornic, neklid, spánek, tachykardie nebo hypotenze

Sedativita a hypnotika

Odvykací syndrom po odnětí sedativ a hypnotik je velice podobný alkoholovému odvykacímu stavu.

Příznaky detoxifikace: třes jazyka, očních víček, nebo rukou, nauzea či zvracení, neklid, bolest hlavy, nespavost, malátnost, slabost, sluchové, zrakové či hmatové halucinace, tachykardie, grand mal záchvaty

Stimulancia

Odvykací stavy po odnětí stimulancií (převážně pervitinu nebo kokainu) bývají méně výrazné, než detoxifikační stavy po alkoholu či opioidech. Největší hrozbu představují deprese, při kterých se mohou projevit sebevražedné tendence. Při delších depresích je indikována antidepresivní terapie.

Příznaky detoxifikace: letargie, únava, zvýšená chuť k jídlu, nespavost nebo hypersomnie, neklid, nepříjemné sny, neodolatelná chuť po droze

Ostatní návykové látky

K ostatním, nepříliš často užívaným látkám, u kterých je detoxifikace využívána patří : benzodiazepiny, barbituráty, kanabinoidy a halucinogeny. Hlavním principem detoxifikace těchto látek je jejich **postupné vysazování**. Rizika při odvykacích stavech nebývají natolik závažná, aby uživatelé vyhledávali odbornou pomoc. Konkrétní detoxifikace se samozřejmě vždy řídí dle aktuálního klinického stavu pacienta.

Odkazy

Související články

- Abúzus návykových látek
- Harm Reduction
- Adiktologie

Použitá literatura

- KALINA, Kamil, et al. *Drogy a drogové závislosti 1 : mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha : Úřad vlády České republiky, 2003. 0 s. ISBN 80-86734-05-6.

Reference